

ЛІТЕРАТУРА:

1. Балакірева О.М. Трансформація ціннісних орієнтацій в українському суспільстві / О.М. Балакірева // Український соціум – 2002. – №1 – С. 130–149.
2. Здравомыслов А.Г. Потребности. Интересы. Ценности / А.Г. Здравомыслов. – 1996. – 455 с.

3. Психологічний словник / під ред. В.І. Войтка. – К. : Вища школа, 1982. – 216 с.

4. Ручка А.А. Ценностный подход в системе социологического знания / А.А. Ручка. – К. : Наукова думка, 1987. – 154 с.

5. Філософія : [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / [С.П.Щерба, О.А. Заглада] ; ред. С.П. Щерба [5-е вид.]. – К. : Кондор, 2011. – 548 с.

УДК 159.964.331.56:316.6

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСІБ,
ЩО ВТРАТИЛИ РОБОТУ**

Сергієні О.В., д.м.н., професор кафедри практичної психології,
Шевяков О.В., д. психол. н.,
завідувач кафедри практичної психології, професор
Пріснякова Л.М., к. психол. н.,
професор кафедри практичної психології
Дніпропетровський гуманітарний університет

У статті наведені результати дослідження психологічних особливостей осіб, що втратили роботу, у порівнянні з працюючими. Розглянуті їх соціально-психологічні установки, мотивації, інтереси.

Ключові слова: особи, що втратили роботу, соціально-психологічні особливості, установки, інтереси, мотивації.

В статье приведены результаты исследования психологических особенностей лиц, утративших работу, в сравнении с работающими. Рассмотрены их социально-психологические установки, мотивации, интересы.

Ключевые слова: лица, потерявшие работу, социально-психологические особенности, установки, интересы, мотивации.

Serhiienii O.V., Sheviakov O.V., Prisniakov L.M. SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF PERSONS WHO LOST THEIR JOBS

The article shows results of a research about fired persons in comparison to working persons. Their social-psychological settings, motivations and interests are being analyzed.

Key words: fired persons, social and psychological characteristics, settings, motivations, interests.

Постановка проблеми. Втрата роботи в сучасній економічній ситуації в нашій країні є однією з актуальних проблем. Це явище досить масштабне і має економічні, соціальні та психологічні аспекти. Безробіття є проблемою, що безпосередньо відбивається на особах, що не можуть знайти споживача на свою робочу силу на ринку праці, на їх родини, формує помітне психологічне навантаження навіть на тих, хто має роботу [1; 2; 3]. Це ставить безробітних перед необхідністю напрацювання адаптивних стратегій, пристосування до нових життєвих ситуацій, прогнозує подальші події, вносить корекцію в життєві плани та поведінку. Оскільки втрата роботи (як складна життєва ситуація) вимагає від людини здібностей нею опанувати, ефективність опанування багато в чому залежить від того,

наскільки людина здатна виконувати певні біосоціальні функції, а саме: адекватно сприймати навколишню дійсність, власний організм, мати адекватну систему відносин і спілкування з оточенням; здатність працювати, навчатися, організувати свій відпочинок і дозвілля; змінювати поведінку відповідно рольовим очікуванням інших [4].

Вивчення психологічних особливостей осіб, що втратили роботу та стали безробітними, виявлення їх соціальних установок та ставлення до ситуації, що склалася, й до самого себе свідчать про значний вплив безробіття на їх життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багаточисельні дослідження були присвячені вивченню впливу безробіття на психологічне самопочуття особистості, її свідомість, поведінку, взаємини в родині,

стиль життя, мотиваційну сферу, суб'єктивні відчуття і переживання людини, що пов'язані з безробіттям, а також стану її психічного здоров'я, напрямків психологічної підтримки тощо.

Соціально-психологічними чинниками діяльності особистості виступають її потреби, інтереси, що можуть бути задоволені лише у взаємодії з іншими особистостями. Серед останніх чільне місце посідає потреба особистості в самореалізації у взаємодії з іншими членами суспільства. Соціальні або суспільні взаємодії особистості є багаторівневими та охоплюють всі типи сімейних (родинних) взаємовідносин; взаємовідносин, що виникають в процесі здобуття освіти й особистого розвитку, трудової діяльності, спілкування за інтересами й уподобаннями.

Саме тому вивченню особистості безробітного приділяється велика увага, особливо в психологічних та соціальних аспектах. Так, теоретичний аналіз психологічного аспекту безробіття розглядають такі вчені, як І. Городецький, М. Дмитрієва, Л. Пельцман, Д. Фельцман, Т. Чуйкова. Вони приділяють увагу впливу рівня домагань, структурі трудової мотивації і локусу контролю за поведінкою особистості після втрати роботи, на зміну самооцінки [4; 6; 7; 8].

Велика кількість дослідників відмічають, що на зміну психологічного стану безробітного впливають не тільки зовнішні (ситуація пошуку роботи, сімейні обставини, соціальне положення), але й внутрішні фактори. Так, за думкою О. Александрової, О. Боголюбової, Н. Васильєвої, на здатність реагування в процесі стресу впливають наступні умови: локус контролю, рівень домагань та самооцінки; соціальний статус на попередньому місці роботи [5].

У дослідженнях психологічних особливостей осіб, що шукають роботу, О. Овчарова виявила, що реактивна ситуація тривожності після двох місяців збільшується, але після півроку йде на спад, що свідчить про вплив стажу безробіття на психологічний стан безробітного та перехід від реактивної тривожності до його особистісних рис [6].

Впродовж деякого часу після втрати роботи більшість безробітних перебуває в розгубленому і пригніченому настрої. Їх самооцінка себе як особистості та уява про свій соціальний статус різко знижуються, зазнає змін поведінка, ставлення до роботи і стиль життя тощо. З цього приводу науковці (С. Дановський, А. Дьомін, Е. Мандрикова, М. Удальцова та інші) у своїх працях зазначали таке: загальні особистісні якості, які властиві клієнтам центру зайня-

тості, більшість яких становлять безробітні, характеризують високий рівень тривожності і неспокою, конформність, песимістичність, консервативність, відокремленість, зниження комунікативних схильностей, часті сумніви і підозрілість, зумовлені низькою самооцінкою, складнощами адаптації до втрати роботи, високу ригідність відносно професійних уподобань (С. Дановський, Л. Коростильова), переважання екстернального локусу контролю (Е. Мандрикова, Н. Михайлова).

Подібні висновки за результатами проведеного дослідження робить Н. Михайлова [7], яка відмічає, що серед особистісних рис безробітних жінок переважають наступні: песимізм, тривожність, занижена самооцінка, практичність, здатність до абстрагування, заклопотаність, екстернальний локус контролю.

У цілому сукупний портрет безробітного, як відмічає С. Дановський [8], становлять такі загальні психологічні якості: невисокий рівень соціальної сміливості; покірність, поступливість, конформність; песимістичність і обережність у поведінці; підозрілість, недовіра або скептицизм; високий рівень тривоги і неспокою; досить добре розвинутий інтелект; обов'язковість у виконанні соціальних норм поведінки; емоційна стійкість на рівні маргінального стану, яка на фоні показників тривоги і самоконтролю може приводити до фрустрованого стану. Було виявлено різне ставлення безробітних до свого звільнення. В одних безробітних спостерігалось болюче переживання свого нового соціального статусу, у них переважав рівень емоційної нестійкості, невисокий рівень самоконтролю, високі показники фрустрації. Інша частина безробітних, навпаки, демонструвала байдужість до того, що з ними відбувається. При цьому спостерігалися певні відмінності в безробітних за гендерною ознакою. У безробітних чоловіків показник соціальної сміливості був нижчий, ніж у жінок, але вищим був показник практичності, тобто безробітним чоловікам властива більша нерішучість і більша прагматичність.

Ситуація безробіття супроводжується трансформацією провідних мотивів пошуку роботи і ставлення до роботи по мірі збереження статусу безробітного (на рівні індивіда) та еволюцією типу безробітного по мірі змін, що відбуваються у свідомості суспільства (менталітеті) відносно професійної діяльності і престижу тих або інших професій (на соціальному рівні), зазначають Ю. Плюсін, Г. Пошевнов [9]. У цьому відношенні А. Базарсадаєва [10], Н. Михайлова [7] відмічають, що стратегії поведінки і захисні механізми безробітних

зазнають змін і відрізняються залежно від віку. Як визначає А. Базарсадаєва [10], стратегії поведінки безробітної молоді як особливої соціально демографічної групи відмінні від інших вікових груп безробітних. Виявлені стратегії поведінки безробітної молоді було запропоновано класифікувати за критеріями: активність-пасивність, соціальний статус і канал пошуку роботи, які стали основою класифікації. Так, активні та пасивні стратегії поведінки безробітної молоді на ринку праці (за критерієм активності-пасивності) характеризуються тим, що активні стратегії реалізує безробітна молодь, для якої притаманний конструктивно інноваційний пошук роботи, пасивні стратегії демонструють ті, хто займає позицію очікування роботи.

За наступним критерієм (каналом пошуку роботи) стратегії поведінки безробітної молоді визначено такі: самостійний пошук роботи (засоби масової інформації, Інтернет, відділи кадрів організацій тощо); пошук роботи за допомогою (власні зв'язки, центри зайнятості населення, приватні кадрові агенції тощо).

Оскільки безробіття спричинює вимушену деформацію стиля життя людини, то, як зазначали І. Заславський, А. Осницький, М. Удальцова, Т. Чуйкова та інші, з економічної точки зору це вимагає збільшення витрат держави на відновлення повної або часткової втрати кваліфікації, що була зумовлена тривалою професійною бездіяльністю, а також збільшення дотацій на виплату субсидій по безробіттю, компенсацій тощо [11; 12; 13].

Щодо механізмів психологічного захисту, які спрямовані на подолання фруструючого впливу безробіття і складного комплексу тривожних переживань, то вони забезпечують регуляцію, спрямованість поведінки, редукують тривогу та емоційну поведінку безробітного. У зв'язку з тим, що механізми психологічного захисту здатні посилити, пом'якшити або нейтралізувати особистісні реакції на емоційно значущі стимули, до яких відноситься, зокрема безробіття, це актуалізує потребу навичок їх використання.

Таким чином, вивчення та порівняння особистісних диспозицій у безробітних та працюючих осіб є досить значимим конструктом, що дозволить проаналізувати дійсні мотиви та потреби, що стоять за цими соціальними явищами. Ситуація безробіття призводить до напруженого психологічного стану особи, що втратила роботу, та може викликати стрес та депресію. Ця своєрідна проекція соціального статусу безробітного на його внутрішній світ явля-

ється змінною його актуального психічного стану [14].

Тому першочерговим стає завдання вивчення процесів та умов саморозвитку й саморозкриття особистості безробітного, можливостей реалізації ним свого потенціалу в процесі побудови свого життєвого та професійного шляху в умовах, що склалися, а також можливостей подолання тих суб'єктивних перепон і складнощів психологічного, особистісного характеру, якими супроводжуються ці процеси.

Постановка завдання. Ціла низка питань стосовно соціальних установок та особистісних особливостей безробітних розроблені недостатньо [15], у зв'язку з чим було проведено емпіричне дослідження соціально-психологічних аспектів осіб, що втратили роботу. Метою дослідження було вивчення психологічних особливостей та соціальних установок осіб, що втратили роботу, у порівнянні з працюючими.

Об'єктом дослідження виступали соціальні та психологічні особливості осіб, що втратили роботу; предметом – психологічні особливості їх соціальних установок.

Концептуальна гіпотеза: соціальні установки осіб, що втратили роботу, мають деякі психологічні особливості в порівнянні з працюючими.

Емпіричні гіпотези припускали наступне: безробіття впливає на соціальні установки осіб, що втратили роботу; в осіб, що втратили роботу, відбуваються зміни в мотиваційній сфері; безробіття впливає на зміни термінальних цінностей та життєвих сфер осіб, що втратили роботу.

Для розв'язання поставлених завдань використовувався комплекс теоретичних, емпіричних, математико-статистичних методів, що був зумовлений об'єктом, предметом і метою дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою перевірки гіпотез дослідження були застосовані такі психодіагностичні методики емпіричного дослідження: методика діагностики соціально-психологічних установок особистості в мотиваційно-потребовій сфері О. Потьомкіної, опитувальник для виміру мотивації досягнення А. Мехрабіана, диференціально-діагностичний опитувальник «ДДО», особистісно-орієнтаційний опитувальник Б. Басса, опитувальник термінальних цінностей (ОТеЦ) та анкетування.

Для статистичної обробки даних використовувався комп'ютерний пакет статистичних програм Statistica 10, зокрема обчислення t-критерію Ст'юдента.

Теоретична значущість роботи полягає в розширенні теоретичних відомостей

про проблему психологічних особливостей та соціальних установок безробітних та їх вплив на подальше працевлаштування. Практична цінність визначається можливістю використання результатів дослідження при розробці програм психологічної адаптації безробітних у Центрах зайнятості та при індивідуальній роботі психологів та психотерапевтів у процесі соціально-психологічної реабілітації безробітних.

Дослідження було проведено на базі районних Центрів зайнятості міста Дніпропетровськ. Експериментальна група включала 100 осіб, що втратили роботу та знаходились на обліку в Центрах зайнятості, контрольна група включала 32 працюючих особи відповідного віку.

За для підтвердження першої гіпотези (що безробіття впливає на соціальні установки осіб, що втратили роботу), ми провели аналіз даних методики вивчення соціальних установок О. Потьомкіної. Результати дослідження свідчать, що безробітні більш орієнтовані на процес; за орієнтацією на результат також більші середні значення в групі безробітних. Установка на швидкість та результативність не завжди приносить бажаного ефекту. За для більш продуктивного вирішення виробничих питань потрібна ретельність, що в цьому випадку є слабкою рисою цієї установки.

За орієнтацією на труд більші значення в групі безробітних. Такі особи весь час використовують для того, щоб щось зробити, не шкодуючи вихідних днів, відпустки, праця сама по собі приносить їм більше радості і задоволення, ніж інші заняття. На відміну від установки на процес, людині важливо відчувати, що вона не просто «зайнята», а саме «працює». При цьому те, наскільки ця праця насправді результативна, має мало значення, але важливо, наскільки вона схвалюється керівництвом або суспільством. Така установка – одна з причин продовження роботи, коли зарплатню не платять і заплатити не можуть у принципі, оскільки продукція нікому не потрібна. Безробітні намагаються працювати, навіть коли немає перспектив, вони більш орієнтовані на соціальні зумовленості, на зовнішні фактори, що заважає їм професійно рости, своєчасно, у разі потреби, міняти місце роботи. Вони будуть довго звішувати усі «за» та «проти» змін у власному житті.

Орієнтація на гроші більш притаманна також безробітним. Провідною цінністю для людей з цією орієнтацією є прагнення до збільшення свого добробуту. Гроші для безробітних мають цінність самі по собі, а не тільки як засіб для придбання чого-небудь. При виборі роботи для себе безробітний

скоріше зверне увагу на розмір зарплатні, ніж на цікавість роботи, внаслідок чого він шукає досить високо оплачувану роботу. Цей факт зовсім не прискорює процес пошуку місця роботи, навіть може зашкодити на співбесіді, коли людина ставить занадто високі вимоги до розміру зарплатні.

Орієнтація на альтруїзм у безробітних менш виражена, ніж у працюючих, у той час як орієнтація на егоїзм більш притаманна безробітним у порівнянні з особами, що працюють. Це свідчить про те, що людина зосереджена на своїх особистих інтересах, такі люди більш орієнтовані на свої власні цілі та цінності та роблять все для їх досягнення.

Орієнтація на свободу та владу також більш виражена в безробітних. Вони в більшій мірі, ніж працюючі, не терплять ніяких обмежень і готові йти на жертви заради відстоювання своєї незалежності. Для осіб з орієнтацією на владу провідною цінністю є вплив на інших, на суспільство.

За критерієм Ст'юдента виявлено статистично значимі відмінності за показниками орієнтації на труд, гроші та егоїзм, та ці орієнтації виділені як основні установки, на які впливає безробіття, що підтверджує першу емпіричну гіпотезу.

Для перевірки другої гіпотези дослідження (що в осіб, втративших роботу, відбуваються зміни в мотиваційній сфері) були проведені методики вивчення мотивації досягнення А. Мехрабіана та особистісно-орієнтаційний опитувальник Б. Басса. Результати дослідження за методикою А. Мехрабіана свідчать про досить високі показники значимості домінування мотивації уникнення невдач у безробітних. Працюючі прагнуть досягти успіху, високих результатів у діяльності, на відміну від осіб, що втратили роботу. Результати дослідження за особистісно-орієнтаційним опитувальником Б. Басса показують, що безробітні більш направлені на себе, тоді як працюючі направлені на справу та спілкування. Ці відмінності є статистично значущими. Таким чином, безробітні орієнтовані на пряму винагороду і задоволення, не враховуючи характер роботи і співробітників, агресивні в досягненні статусу, владні, схильні до суперництва.

Дані двох методик показали статистично значимі відмінності в мотиваційній сфері осіб, що втратили роботу, у порівнянні з працюючими за показниками мотивації та направленості особистості; що підтвердило гіпотезу про те, що в осіб, що втратили роботу, відбуваються зміни в мотиваційній сфері.

За для доказу гіпотези про те, що безробіття впливає на зміни термінальних

цінностей, був обраний диференціально-діагностичний опитувальник «ДДО» та опитувальник термінальних цінностей (ОТеЦ). Результати за методикою «ДДО» свідчать про те, що значимі відмінності в професійних інтересах осіб, що втратили роботу, та працюючих існують у сфері «людина – природа». Це свідчить, що для осіб, які втратили роботу, менш цінними є відносини із природою, але вони більш схильні до професійних орієнтацій «людина – людина», «людина – художній образ» та «людина – знакова система». Встановлено, що до переміни місця роботи більш схильні представники творчих та інтелектуальних професій.

Опитувальник термінальних цінностей дає змогу проаналізувати термінальні цінності та значимість життєвих сфер для особи. Життєві цінності, що за середнім значеннями статистично більші в групі безробітних осіб, – це «власний престиж» та «високе матеріальне положення». Високе значення показника власного престижу відображає прагнення людини до визнання, поваги, схваленню з боку інших, як правило, найбільш значущих осіб. Особи, що втратили роботу, зацікавлені в оцінках оточуючих, так як потребують соціального схвалення своєї поведінки. Високий бал за показником матеріального положення відображає прагнення людини до можливо більш високого рівня матеріального добробуту. Такі люди часто бувають переконані в тому, що матеріальний достаток є головною умовою життєвого благополуччя. Високий рівень матеріального добробуту для таких людей часто виявляється підставою для розвитку почуття власної значущості та підвищеної самооцінки. Це може бути пояснене тим, що особа, що втратила роботу, перебуває в стані дистресу. У неї може похитнутися самооцінка в бік спаду, тому вона шукає підтримки референтної групи та хвилюється через ускладнення матеріального становища. Безробітні побоюються залишитися без коштів та хочуть повернути високий соціальний статус. Зазначимо, що в працюючих виявлені тенденції до таких термінальних цінностей: креативність, активні соціальні контакти, власний розвиток, досягнення, збереження індивідуальності.

Стосовно різниці в значимості життєвих сфер, у безробітних найвищі значення в сімейній сфері. Високий бал за даним показником свідчить про високу значимість для людини всього того, що пов'язано з життям її сім'ї. Встановлені низькі значення в безробітних за показниками професійного та суспільного життя. Такі особи не віддають багато часу своїй роботі, вони не вважа-

ють, що професійна діяльність є головним змістом життя людини. Також вони не надають високої значимості проблемам життя суспільства. Такі тенденції можна пояснити тим, що особи, які втратили роботу, мають реалізуватися в тих сферах, в яких у них є можливість зробити це якомога краще, тому сімейні цінності виходять на перше місце.

Аналіз результатів дослідження за методиками диференціально-діагностичний опитувальник «ДДО» та опитувальник термінальних цінностей (ОТеЦ), встановив, що безробіття впливає на зміни термінальних цінностей та життєвих сфер осіб, що втратили роботу.

Висновки. Безробіття впливає:

- на соціально-психологічні установки, а саме формує орієнтацію на труд, гроші та егоїзм;
- на мотиваційну сферу з переважанням мотивації уникнення невдач, спрямованості на себе, на пряму винагороду, агресивність у досягненні статусу;
- на термінальні цінності з акцентом на сімейну сферу, матеріальні цінності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Економіка праці і соціально-трудові відносини / М.Г. Акулов, А.В. Дрabanіч, Т.В. Євась та ін. – К. : ЦУЛ, 2012. – 328 с.
2. Економіка праці та соціально-трудові відносини / Є.П. Качан, О.П. Дяків, С.А. Надвиничний, В.М. Острoverхов та ін. – К. : Знання, 2008. – 407 с.
3. Доній Н.Є. Безробіття з людським обличчям: декілька рис до портрета регіональної незайнятості / Н.Є. Доній, В.П. Пацюк // Науковий вісник ЧДДЕУ, 2009. – № 2 (3). – С. 108–119.
4. Невосенна О.А. Особливості соціально-психологічної адаптації безробітних / О.А. Невосенна, Я.О. Сінгуцька // «Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна № 959». – Серія: Психологія. – Х., – 2011. – Вип. 46. – С. 125–127.
5. Социально-психологическая реабилитация хронических безработных : [метод. пособие] / Е.В. Слабниина, Д.А. Береговая, Е.А. Алонова, Е.Л. Наумова. – Саратов : ПМУЦ, 2002. – 82 с.
6. Професійна орієнтація в системі державної служби зайнятості : [навч. посібник для студ. вищих навч. закл.] / Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України / О.В. Киричук. – К. : ІПК ДСЗУ, 2009. – 230 с.
7. Михайлова Н.Б. Опыт психологического исследования ситуации безработицы / Н.Б. Михайлова // Психологический журнал. – 1998. – № 6. – Т.19. – С. 91–103.
8. Дановский С.Л. Социальная и психологическая характеристика безработных / С.Л. Дановский // Социологические исследования. – 2007. – № 5. – С. 82–89.
9. Гордиенко А.А. Структура поведения безработного / А.А. Гордиенко, Г.С. Поршневу, Ю.М. Плюснину // Социологические исследования. – 1996. – № 11. – 99 с.

10. Базарсадаева А.Д. Молодежная безработица: основные направления государственного регулирования : автореф. дис. канд. социол. наук. – Чита, 2009. – 24 с.

11. Заславский И.Е. Труд. Занятость. Безработица / И.Е. Заславский. – М. : Департамент труда и занятости правительства. – М, 1992. – 192 с.

12. Осницкий А.К. Саморегуляция активности субъекта в ситуации потери работы / А.К. Осницкий, Т.С. Чуйкова // Вопросы психологии. – 1999. – № 1.

13. Удальцова М.В. Четыре среза занятости: ценности, мотивации, доходы, мобильность / М.В. Удальцова, Н.М. Воловская, Л.К. Плюсица // Социологические исследования. – 2005. – № 7. – С. 43–52.

14. Глуханюк Н.С. Психология безработицы: введение в проблему : [монография] / Н.С. Глуханюк, А.И. Колобкова, А.А. Печеркина. – Издание 2-е, дополненное. – Москва : МПСИ, 2003. – 83 с.

15. Узнадзе Д.М. Психология установки / Д.М. Узнадзе – СПб. : Питер, 2001. – 416 с.

УДК 159.922+378.4+371.15+327

РОЗУМІННЯ МЕНТАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НОСІЇВ ГРЕЦЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ МІЖНАРОДНИКІВ

Сніговська О.В., к. пед. н.,
старший викладач кафедри міжнародних відносин Інституту соціальних наук
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

У статті розглянуто проблему розуміння психоментальних особливостей греків як засобу формування здатності фахівців-міжнародників до міжкультурної комунікації, що є гарантом ефективного діалогу української і грецької культур на сучасному етапі розвитку двосторонніх відносин. Описано перешкоди, які стоять на заваді процесу ефективної міжкультурної комунікації.

Ключові слова: ментальні особливості, носії грецької мови, міжкультурна комунікація, майбутні фахівці з міжнародних відносин.

В статье рассматривается проблема понимания психоментальных особенностей греков как средства формирования способности специалистов-международников к межкультурной коммуникации, что является гарантом эффективного диалога украинской и греческой культур на современном этапе развития двусторонних отношений. Описаны препятствия, мешающие процессу эффективной межкультурной коммуникации.

Ключевые слова: ментальные особенности, носители греческого языка, межкультурная коммуникация, будущие специалисты международных отношений.

Snigovska O.V. MENTAL PECULIARITIES UNDERSTANDING OF GREEK NATIVE SPEAKERS IN THE CONTEXT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION SKILLS FORMATION OF THE FUTURE INTERNATIONAL RELATIONS SPECIALISTS

The article considers the problem of understanding psycho-mental peculiarities of the Greeks as the means of ability formation among the international relations specialists for intercultural communication, which guarantees effective dialogue between Ukrainian and Greek cultures at the present stage of bilateral relations development. Description of obstacles that interfere with the progress of effective intercultural communication is given.

Key words: mental peculiarities, Greek native speakers, intercultural communication, future international relations specialists.

Постановка проблеми. Сучасний трансформаційний етап розвитку цивілізації вирізняється розширенням виміру міжкультурного спілкування, налагоджуванням міжнародних зв'язків, посиленням ролі іншомовного спілкування, що уможливорює ефективне здійснення людиною міжкультурної взаємодії у межах професійної діяльності та повноцінного її залучення до надбань різних народів і культур.

Сьогоднішній етап розбудови українського суспільства як повноцінного члена європейської та світової спільноти залежить безпосередньо від функціонування системи посольств, консульств, дипломатичних представництв, іноземних фірм, фондів і організацій, розвитку туристичної галузі, впровадження міжнародних проектів та програм. Звідси постає нагальна потреба в підготовлених фахівцях, які володіють